

Stichting voor Bodemkartering,
Afd. Kleine Karteringen

Rapport no. 208

(N6)

Bedrijfskartering

de Heer A. Verheyen,
Molenstraat te Zundert.

Adres bedrijf: Ruophenseweg onder Hulsdonk (Mariëndal)
Grootte van het bedrijf : pl.m. 1.4 ha
Datum van onderzoek: 15 Januari 1950

Doel van het onderzoek

Het doel van dit profielonderzoek is om een algemeen overzicht te verkrijgen van de grond om aan de hand daarvan een advies te geven omtrent te nemen maatregelen die ten doel hebben, dit perceel voor de typische Zundertse teelten, n.l. aardbeien en frambozen zo geschikt mogelijk te maken.

Methode van onderzoek

Er werden over het perceel 2 rijen met in totaal 16 boringen verricht van zuid-west naar noord-oost tot een diepte van pl.m. 165 cm.

1e rij op pl.m. 18 m van zuid-oost

2e rij op pl.m. 18 m van noord-west

Tussen deze twee rijen zijn nog 2 losse boringen verricht. De plaatsen der boringen zijn op de plattegrond aangegeven.

Om het geheel te verduidelijken zijn profieldoorsneden vervaardigd, die het verloop der verschillende grondlagen tot 165 cm diepte schematisch weergeven.

Het verschil in korrelgrootte in de verschillende lagen is met lijnen aangegeven waarbij onderscheid is gemaakt in grof en vrij grof zand, zand, iets lemig, lemig en sterk lemig zand en

zandige leem.

De kleurverschillen in het profiel die ontstaan zijn door begroeiing, waterbeweging en bemesting zijn met stippellijnen omgrensd en met verschillende kleuren aangegeven.

Algemeen overzicht

Het perceel is gelegen aan de rand van een beekdal. Zoals veelal het geval is bevinden er zich daardoor veel ijzerverbindingen in de grond. Het grootste gedeelte van het perceel is reeds meer dan 50 jaar bouwland. Een wigvormige strook langs de Rucphenseweg was rond de eeuwwisseling nog bezet met houtgewas. Later is het ontgonnen en in gras gelegd. Daarna is er bouwland van gemaakt. Deze strook onderscheidt zich van het oudere bouwland door een minder humeuze bovengrond en vaak diepere grondbewerking. Plaatselijk heeft men zand van de ondergrond uitgegraven waardoor de hoogteverschillen zijn toegenomen. Ook in het zuidwesten bevond zich een houtwal. De dikte van de donkere bovengrond bedraagt veelal 40 à 60 cm en bestaat uit een mengsel van resten van vroegere potstalbemesting en de oorspronkelijke bovengrond bestaande uit grijs loodzand van het heidepodsolprofiel. Het spreekt vanzelf dat het percentage loodzand van onder naar boven geleidelijk afneemt. Naarmate dit percentage toeneemt, is de grond schraler.

Onder de donkere bovengrond bevindt zich meestal bruin zand, dat eveneens een onderdeel vormt van het heidepodsolprofiel. Alvorens verder te gaan zal eerst even dieper ingegaan worden op de vorming van het heidepodsolprofiel. Op deze gronden, die eeuwenlang met een heidevegetatie begroeid geweest zijn, vormde zich zure humus. In het regenwater loste dit op en spoelde omlaag. Deze zure oplossing loste ook andere stoffen in de bovenste lagen op.

Door de een of andere oorzaak stagneerde dit water op iets grotere diepte waardoor de opgeloste (voedings)stoffen weer neersloegen en zich daardoor ophoopten. De laag waar alle oplosbare stoffen uit verdwenen zijn, wordt loodzand genoemd. De laag waar de (voedings)stoffen in neergeslagen zijn, noemt men wel koffielaag of koffiebanc wanneer ze ondoorlatend is geworden. Deze naam dankt ze aan de koffiebruine kleur. Daaronder volgt de onveranderde ondergrond.

Ook op dit perceel is de koffiebruine laag plaatselijk bankachtig en daardoor storend, wat aan het gewas goed te zien is. Plaatselijk schijnt de bruine laag bij de ontginning door de bovengrond geploegd te zijn, waardoor de bovengrond bruiner is en er onder lichtbruin of geel zand volgt, dat vrij grof is en waarin op vele plaatsen oranje-rode roestvlekken voorkomen en zelfs verkit is. In tegenstelling met de bruine en lichtbruine laag zijn de gele en witte vrij grofzandige roestige tot sterk roestige lagen in dit profiel ongeschikt voor beworteling. Op de plaatsen waar de leemlaag hoger in het profiel voorkomt, wordt het vrij grove zand veelal spoedig fijner, meestal overgaande in iets leemhoudend tot lemig zand. Hiervan is de watercapaciteit belangrijk hoger doch de waarde van deze laag is betrekkelijk gering door de vrij grofzandige laag die er op rust en niet voor beworteling geschikt is. De ondoorlatende leemlaag kon niet overal aangeboord worden, doch vormt een aaneengesloten geheel.

Onder de leemlaag volgt weer sterk roestig zand, tengevolge van stuwend water tegen de onderkant der leemlaag. Samenvattend kan gezegd worden dat de teelt van aardbeien, maar vooral van frambozen nogal riskant is door :

1. de lage grondwaterstand (momenteel (Januari) beneden 1.20 m)
2. het voor deze grond betrekkelijk dunne humeuze dek en het vrij

grofzandige karakter van de bovenste lagen (soms tot 165 cm diepte), waardoor de watercapaciteit betrekkelijk gering is

5. het voorkomen van bruine koffiebanken en verkitte zandlenzen

Advies

Door de hierboven genoemde oorzaken kan de teelt van klein fruit nogal eens teleurstellingen geven, doordat het resultaat op deze gronden zo sterk afhankelijk is van de weersomstandigheden. In droge perioden komen alle fouten in het bodemprofiel tot uiting wat een ongelijke stand en een kleine oogst tot gevolg heeft. Aan de onder 1 en 2 genoemde oorzaken is praktisch niet veel aan te doen. Theoretisch zou door het naar boven halen van het plaatselijk voorkomende leemhoudende zand, de watercapaciteit vergroot kunnen worden, doch praktisch zijn er nogal moeilijkheden aan verbonden. De derde oorzaak zou gedeeltelijk ondervangen kunnen worden door de koffiebanken te breken, wat bij boring 2 reeds geschied is met goed resultaat. Wanneer dit met de schop gebeurt, kan tijdens het werk gemakkelijk vastgesteld worden hoe diep men moet gaan. Met ploegen en ondergronden zal dit werk niet gemakkelijk goed uitgevoerd kunnen worden, daar op de voornaamste plekken de bank tot 75 à 85 cm reikt (boring 3, 4 en 10) en boring 10 bovendien tegen de perceelsgrens gelegen is. Overigens zal het losmaken met een ondergrondsploeg in het zuid-oostelijk deel van het perceel (rij 1) meer nut hebben dan het noord-westelijk gedeelte, daar behalve bij boring 3, 4 en 10, ook bij 5, 6, 7, 17 en 18 een laag bruin (bewortelbaar) zand, die nooit los geweest is, voorkomt.